

pól natisnil Fr. Köke na Dunaji, izdal deželni odbor Goriški. Dobiva se v pisarnici deželnega odbora v Gorici, cena mu je 2 gold.

Imenovani zemljevid, katerega so „Novice“ z zasluženjo pohvalo že omenile, potrdivši častno priznanje, ki je ličnemu delu gosp. Vodopivca došlo v svetovni razstavi Dunajski leta 1873, je vredno pomnožil slovestvo slovensko — slovestvo pravimo, kajti on ni le gol zemljevid, on je tudi zemljepis; na njem se ne nahajajo samo imena, ampak dobro izvoljena znamenja kažejo, kaj je mesto, kaj trg, kaj vas, kje je sedež okrajnega glavarstva in okrajne sodnije, kje župnije itd., kje je železnocestna, poštna in telegrafna postaja; znamenovane so železne in druge državne ceste, skladne in občinske ceste itd. itd. Vse to in še več drugega priča mnogostransko rabnost Vodopivčevega zemljevida, ki bode pa tudi mnogo koristil poduku v ljudskih šolah na Goriškem. Zato se zdaj, ko zemljevid pred nami leži, ne moremo dosti čuditi dr. Lavriču, čegar iskreno rodoljubje smo zmirom visoko cenili in ga še zdajci cenimo, da ga je strast tako izbegala, da je celó v deželnem zboru agitiral proti izdaji izvrstnega Vodopivčevega zemljevida. To pač je grda taktika „mladoslovencev“, da povsod le podirajo, kar skušeni narodni možje zidajo, sami pa ničesar ne stvarijo razen — črnila na papirji, ki mu dadó imé časnikov, da so grobokopi koristnih naprav domačih.

Zabavno berilo.

Obrazi iz domačega življenja.

„Slovenska“ rodovina.

Spisuje J. Aléšovec.

(Dalje.)

Gospod Pavček močno zakašlja in nam se zdi, kakor da bi se pod mizo njegova noga dotaknila noge soproge, kateri šine nekaka rudečica v lice. Mi čutimo, da utegne pričeti se zdaj trenutek, ko bo vsak jel popravljeni kaj po svoji obleki, in se mislimo ravno vzdigniti, kar vstopi hišna in položi list na mizo.

„A, glediščni list“, vsklikne gospá, „kaj bo li danes? „Eine leichte Person.““

Na ta klic zastane obema gospodičinama delo v rokah in enoglasno spregovorite:

„A, to je pametno! Mama, danes gremo vsi v gledišče, kaj ne?“

„Obrnite se do očeta“, jo zavrne mati.

„Tedaj gospodičini radi zahajate v gledišče?“ se obrnemo mi proti njima.

„Radi, radi, je tako lepo.“

„Za mladino je gledišče šola življenja“, opomni modro gospod Pavček, „zato svoji rodovini nikdar ne branim tje. Jaz sam grem le malokdaj, ne najdem tam prave zabave.“

„Na ta način ste gospodični gotovo večkrat v gledišči?“

„O, skoro vsak večer — z mamó, se vé da“, ploskne starejša.

„Skoro?“ poprimemo mi, „tedaj vendar ne vsak večer?“

„Le takrat ne, kedar se slovenski igra“, počí iz ust mlajše hčere. A za to prenagljeno izpoved zadeteta revico dva srdita pogleda — iz očí očeta in matere ter se po strani nagneta proti nam.

„Vita,“ doni iz ust gospé precej tanek, osoren glas, „idi gledat, kaj dela Hulda. In ti, Hilda, bi nam morda kaj zaigrala na glasoviru.“

„Da, da, gospodična“, priskočimo mi materi na pomoč, „saj bi bil že jaz davno stavil to prošnjo, ako bi bil vedel, da se smem predrzniti.“

Med tem, ko „Hilda“ brska po nôtah na glasovirji brez reda nakupičenih in se pripravlja, se podviza gospod Pavček pojasniti ali pogladiti odgovor neprevidne in prenagle „Vite“, razklada je nam:

„Ne da bi ne marali jaz in moja rodovina za slovensko gledišče, Bog varuj! Saj veste, da sem Slovenec. Ali skoro vselej se tako primeri, da ne moremo nikakor od doma. Tako na pr. smo se zadnjič že pripravljali, da bi šli, in ravno sem hotel hišno poslati po vstopnice, kar pride gospá svetovalka P. in — no, saj veste, vrat jej ne moremo pokazati, in tako ni bilo nič z glediščem. Ravno tako je bilo predzadnjič. Nena doma nam popoldne pošlje gospá predsednica N. povabilo na tombolo. Ako bi bili odrekli, bila bi zamera, in tako tudi nismo šli v slovensko gledišče.“

Pri zadnjih besedah že zapoje pod rokama gospodične „Hilde“ glasovir, tedaj vtihnemo vsi in obstopimo doneči instrument. Kar slišimo, se nam zdi, kakor da bi se glasovi med sabo podili, prepirali, ječali, preganjali, pobijali in to brez prenehanja, brez prizanašanja, brez umirjenja. Slednjič je vsega konec, zdi se nam, ko da bi glasovi, pripodivši se do prepada, vsi ob enem padli vanj ali da bi se jim bila sredi vode brv prelomila.

Gospica si mane in vleče prste in nas pogleda nekako zmagovito. Mi, se vé da, smo zavzeti take umetnosti, ploskamo rahlo z rokami in se nagnemo proti glasoviru, kjer beremo na čelu te umetne zmešnjave „Rhapsodie von“

„Vrlo, izvrstno!“ vskliknemo, „to je res prava umetnost. Prav iznenadili ste me, gospica. Kako bi morala še le teči izpod tako izurjenih prstov kaka slovenska, domača melodija! Skoro si ne morem tega prav misliti. Res, da navadne slovenske ne podajajo umetni roki hvaležne prilike, skazati vso svojo izurjenost, ker so prelahko stavljene; ali meni se zdi, da utegne ravno v njih umetnik najti priliko, da pokaže svojo občutljivost, globokost misli itd.“

Mesto hčere pa odgovorí mati:

„Gotovo, gotovo, gospod! Tudi moja hči je igrala nekatere slovenske, dokler se je učila; zdaj so ji pa prelahke in jo dolgočasijo — ne“, se popravi, ko vidi, da se pri tej besedi naša usta nekoliko zategnejo, „hotela sem reči, naveliča se jih — ej“, se popravi vnovič, „da ne najdem prave besede —“

„Hoteli ste reči: prenavadne so gospici“ — jej pomagamo mi, „ali z drugo besedo: v družbi, kakoršna se pri vas shaja, ne najde poslušalcev, katerim bi bile slovenske melodije všeč.“ (Konec prih.)

Naši dopisi.

Iz Dunaja 10. jnlja. = Pritožbe zaradi dragine so pri nas na Dunaji že več časa tako na dnevnem redu, da mi „Novice“ ne bodo za zeló vzele, ako namesti politike, ki je že predolgočasna postala, jim danes na mizo položim kruh in meso. Povedati namreč hočem, da je pravda o dragini kruha in mesa prišla celó do pisarnice ministerstva kupčijskega, katero pa v tacihi zadevah drugega storiti ne vé in ne more, kakor to, da po komisijah izvedencev, katere se „ankete“ zovejo, preiskavati dá pritožbe; svét je pa po končanih komisijah navadno tako moder, kakor je bil — popred. Pa naj povem, kar sem „Novicam“ povedati hotel. Časnik, ki mu je imé „Extrablatt“, je posebno uganjal strašansk hrup o dragini Dunajski, rekši, da meso Galíških volov je v Londonu cenejše kakor na Dunaji,

in današnja cena kruha ni v nobeni razmeri z lanskim ceno njegovo, ker pšenična moka je maja meseca letos za 38, ržena za 28 odstotkov cenejša bila memo lani itd., najbolj fine žemlje „Kaisersemmel“ pa so le za 28, druge za 21, beli kruh za 16, črni pa za 8 odstotkov cenejše; po takem je dokazano, da pek kupuje moko za 38 odstotkov cenejše, pa žemlje so le za 28 odstotkov večje, in da bi pravično bilo le to, ako bi žemlje tudi za 38 odstotkov cenejše bile. Na to pa je odgovoril predstojnik pekovskega ceha, da „Extrablattov“ račun ni resničen, ker pek mora zraven cene moke še druge stroške (režija) v ceno kruha všteti, in naštel je dnino delavcev, mleko, kvas, sol, drva, svečavo, stanovanje, obrtnijski, dohodninski in vžitninski davek, popravo peči, plačo prodajalcem kruha, zgubo na neprodanem kruhu, obresti od kapitala, ki ga pek ima v svoji obrtniji in še več družega; to vse pa ni letos nič cenejše od lani. Res je tudi to, da je na Dunaji fini kruh dražji kakor po drugih mestih, in to zato, ker vsak bolji pek mora tu po 4 do 6krat na dan peči, da usta kočljivih Dunajčanov dobivajo po 4 ali 6kratni peki na dan kruha. — Po vsem tem smo radovedni, kaj bode modrost ministrova sklenila; morebiti bo znižala davke, ceno soli pa še kaj družega. Če se to zgodi, bom „Novicam“ koj telegrafično naznanil. Da pa s tem svojim pismom nikakor nočem zagovarjati mnogih tukajšnjih oderubov, tega, mislim, mi nihče ne bode podtikal.

V Gorici 11. jul. — Včerajšnji dan je bil v našem mestu posvečen rajnc. cesarju Ferdinandu. Z mostovža mestne hiše je visela s črnino ovita mestna zastava. Zjutraj so imele razne šole v raznih cerkvah, vsaka za se — peto mrtvaško mašo; ob 9. uri je bilo opravilo v farni cerkvi sv. Ignacija; ob 10. uri pa glavna svečanost v veliki cerkvi; maševali so in peterih absolucij udeležili se prevzv. kn.-nadškof. Kar je včasih le oficioznih časnikov — fraza, to je bilo včeraj resnica: cerkev je bila polna uradnega in neuradnega sveta vseh stanov. Spodobno obnašanje zamišljenih ljudi je kazalo, da čutijo, da ne stojé vsled ukaza krog odra najvišega oblastnika, temuč da obhajajo spomin enega najplemenitiših pobožnih in človekoljubnih kristjanov. Da, prava čednost imponuje! Sv. opravilo v prvostolnici cerkvi se je vršilo jako dostojno in častitljivo, samo neka reč je marsikoga znabiti motila. Cesar Ferdinand je bil, kakor je znano, 3krat kronan, ali na mrtvaškem odru njegovem ni bilo nobene tistih 3 kron, s katerimi je bil kronan, dasi so vse tri prave cerkvene svetinje in gotovo naj častitljivši simboli legitimizma, ktere bi morala vsikdar konservativna cerkev posebno ceniti znati in častiti. Pa znabiti, da ni bilo denarja in časa dati 3 krone narediti?! K čemu pa ste dali na novo pozlatiti rajnc. cesarja Franca nemško krono? Štirideset let je kinčala po pravici njegov oder, ali 2. marca t. l. je nje čas pretekel; Ferdinand ni bil nemški cesar, ampak le Avstrijski. Stara krona rimsko-nemške države na odru cesarja Ferdinanda je anakronizem, ki kaže zgodovinsko in heraldično nevednost tistih mož, ki imajo v naši veliki cerkvi kaj ukazati. Ali — kaj, ko bi bilo kaj visoke politike v temu? Kaj, ko bi znabiti naša gospôda v veliki cerkvi slutila propad ljutega bismarkizma in pa to, da bodo naši Habsburžanje spet nemškega cesarstva krono nosili?! No, to bi bilo že nekaj, to! Toda Ferdinandu so bile še Avstrijske krone pretežke in zdaj nosi že nebeško krono ter ne potrebuje več — nemške. Ergo — opomin pro futuro!

Od meje Savinske doline 2. julija. (*Med in pelin.*) Kakor je dobro delo rodoljubnemu srcu, ko je čital v „Novicah“, da sta gospoda dr. J. Bleiweis in profesor

Marn letos začela nabirati doneske za nagrobni spominek slavnoznanega Hicingerja, isto tako smo radostni brali v „Slov. Gosp.“, da so Gorenjesavinski domoljubi začeli nabiro doneskov za spominek ljubljensmu župniku Val. Orožnu, skladatelju mnogih pesmic slovenskih (med njimi obče znane mile pesmice: „Kje so moje rožice?“) in prespoštovanemu rodoljubu. Žene me srce vprašati: bodo li darovali v blagi namen tudi narodnjaci zunaj Štajerja? Čitajoč doneske za spominek Hicingerjev sem s žalostjo zapazil, da ni razen naših bratov na Kranjskem nikogar med darovalci; bodo li tudi zdaj za spominek Orožnov samo rodoljubi Štajarski? Nekdaj složne in vzajemne Slovence je nesrečni „liberalizem“ razcepil v to, kar so bili pred letom 1843: v Kranjce, Štajarce, Korošce in Primorce, dokler nas niso „Novice“ združile v eno duševno telo. Zdaj smo zopet postali partikularisti v vsem: vsak kraj hoče svoj časnik, vsak kot svoj jezik, vsaka naprava svoje zidarje! Še pri spominku za dr. Costo, ki se je s toliko gorečnostjo boril za narod slovenski na velikem odru poslanstva, se dozda zapazuje nek separatizem, ki mora vsacega pravega rodoljuba v srce zbosti, da mu ni za zeló jemati, ako mu na misli pride prislovica nemška: „Volksgunst — eitler Dunst“!

Iz Kranja 11. julija. — Včeraj zvečer po 7. uri naznanjalo nam je pokanje možnarjev in zvonjenje zvonov prihod milostljivega gosp. knezoškofa dr. Widmarja, ki je danes zadnjikrat kot škof Ljubljanski pri nas birmoval blizo 1000 otrok. Zdaj ostane za trdno v našem mestu, svojem rojstnem kraju, in bode stanoval v svoji krasni palači za farno cerkvijo. Bil je pri svojem prihodu z očitnim veseljem in spoštovanjem sprejet od vseh stanov. Pred vhodom v mesto pozdravljaj ga je visok slavolok s smrečjem ovit in cvetličnimi venci preprežen, na katerem se je razvijalo mnogo zastav v narodnih barvah; pred cerkvijo in farovžem sta pa stala dva manjša slavoloka. Vsi slavoloki imeli so svečanosti primerne napise v slovenskem in latinskem jeziku, kakor je tudi vse mesto z vejami in cvetlicami okinčano bilo. — Razen duhovščine in velike množice ljudstva pričakovala je gosp. knezoškofa pred cerkvijo tudi naša gimnazijska mladež s svojimi profesorji; pred farovžem pa je deputacija mestnega odbora z županom na čelu najspoštljivejše sprejela in pozdravila rojaka knezoškofa in zdaj prečastitega somestjana. Ginjenega srca se je milostni knez zahvaljeval vsem za preprijazni sprejem, rekši, da ga nikdar pozabil ne bo. Mi pa iz srca želimo, naj bi v mestu našem, ljubljenskem in spoštovanem od svojih rojakov, našel zadovoljnost in zaželeni mir. Naš Kranj pa je zdaj ponosen na to, da v njegovem starozgodovinskem ozidju biva bivši vladika Kranje.

Iz Ljubljane. — Gosp. Povše, profesor na deželni kmetijski šoli, je ravnokar od sl. ministerstva kmetijstva dobil naročilo, naj po dovršeni preiskavi govejih plemen v Istri in na Goriškem ogleda tudi govejo živino na našem Gorenškem in poroča isto tako potem ministerstvu: kakošna plemena se nahajajo ondi, in katera se kažejo najugodnejša različnim razmeram gorenških naših krajev? Da ministerstvo kmetijstva navdaja resna skrb tudi živinorejo na Kranjskem povzdigniti na stopinjo tako, da bi donašala gospodarjem največi dobiček, živa priča je to, da je od leta 1868 do danes družbi kmetijski podelilo že 42.700 gold. za nakup in vpeljanje zlahnejših plemen iz Štajarskega in Koroškega. Gradiva za zboljšanje naše živinoreje imamo tedaj že veliko; treba zdaj le po pravilih umne živinoreje gospodarjem postopati dalje, in tu je prvo to, da si za vsak kraj najbolj ugodno plemo izberó in potem brez nečimurne mešarije enako z enakim plemenijo. Iz različnih goved za različne

kraje vsake dežele najugodnejša plemena najti in določiti, to je sl. ministerstva cilj in konec, zaradi katerega izvedence v kmetijstvu in posebno še strakovnjake v živinoreji pošilja po deželah Avstrijskih. Gosp. prof. Povšet je došla častna naloga, da izvrši ta posel zdaj na Gorenskem in ga pozneje prevzame tudi v enem oddelku Štajarskega in Koroškega. Naj ga tedaj, kamor koli pride, naše kmetijske podružnice in vsi rodoljubi prijazno podpirajo; vsaj je le na korist domovini naši!

— (Za nadzornike vcenitve zemljišč), o kateri naš današnji list govori, so po sklepu deželne komisije izvoljeni sledeči udje te komisije tako le:

za cenilni okraj Kamniški bar. Wurzbach, predsednik družbe kmetijske, —

za okraj Kranjski in Radolški dr. Abačič, —

za okraj Postojnski in Planinski dr. vitez Zavušek, —

za Ljubljano in okolico Ljubljansko posestnik Košir iz Brezovice, —

za okraj Kerški, Litijski in Novomeški dr. Poklukar, —

za okraj Kočevski in Črnomaljski deželni poslanec Robič.

Za nadzornike pri vcenitvi zemljišč Kranjskih, ki se dotikajo zemljišč sosednih dežel, so izvoljeni:

na meji Koroški in Tolminski dr. Poklukar in dr. Abačič, —

na meji Štajarski dr. Poklukar in dr. vitez Zavušek, —

na meji Primorski dr. vitez Zavušek in Luka Robič.

— (Za studije o trtni uši v Klosterneuburgu) je c. kr. ministerstvo kmetijstva iz 5 gospodov, ki so jih podružnice Novomeška, Metliška, Krška in Vipavska nasvetovale in jih po njih priporočal centralni odbor, izbralo g. Ogulina iz Novega mesta, gosp. fajmoštra Tavčarja iz Rake in pa g. Cigoja iz Slapa. Nauk traja od 26. do 31. dne t. m.

— (Iz seje deželnega odbora 9. julija.) Dopis c. k. deželnega predsedstva, v katerem se izreka deželnemu odboru po Najvišem povelji zahvala za izraz žalovanja o smrti presvitlega cesarja Ferdinanda, vzel se je na znanje. Deželni odbor je sklenil, da imajo vsi deželni uradi vsled omenjene žalostne dogodbe 16 tednov vsa uradna pisma črno pečatiti. — Prevdarjalo se je, kako v okom priti čedalje večemu pomanjkanju prostora v sedanji norišnici, dokler se ne napravi nova silno potrebna. — V občini Koprivniški na Kočevskem se je dovolila volitev novega občinskega zastopa. — Dopis deželne vlade, da je sklep letošnjega deželnega zbora za povišanje priklade na vžitnino od vina, mošta in od mesa za deželni in za zemljišno-odvezni zaklad od 10% na 20% od 1. julija 1875 naprej zadobil cesarjevo potrjenje, vzel se je na znanje.

— (Novico neprecenljive dobrote) za našo deželo smo ravnokar izvedeli, namreč to, da že je se začelo v Št. Peterskem predmestju na odprtem, jako zdravem kraju zidati veliko poslopje za sprejemanje neozdravljivih bolnikov, ki se za tega del ne morejo več v bolnišnico vzeti, domá pa tudi niti hrane niti postrežbe nimajo. Dežela naša živo živo že veliko let pogreša take naprave za boleha vce (Siechenhaus); zdaj jo dobí s pomočjo dobrotnikov, ki si s to napravo stavijo večer spominek pravega ljudoljubja. Za gotovo smo izvedeli, da v tej lično zidani hiši bode prostora za blizo 80 bolehnih ljudi in to posebno za ljudi iz dežele, ker mesto ima že tako, žalibog! grozno zanemarjeno bajto. Prihodnje leto se odpre ta dobrodelna naprava.

— Gospod knezoškof dr. Jer. Widmar je Ljubljano 10. dne t. m. zapustil, preselivši se v Kranj, njegov rojstni kraj. Pred odhodom popoldne ob 5. uri se je pri vozu poslovila še enkrat tukajšnja duhovščina s stolnim kapitelnom od njega. — Prejšnji večer je pa knezoškofa nadlegovala tako imenovana „mestna kapela“ z godbo pod oknom, gotovo ne na njegovo veselje, ampak preočitno le — na dobiček svojega žepa.

— Dokler novi škof dr. Pogačar, ki ga še ni iz Dunaja nazaj, ne prevzame funkcije, namestuje ga stolni dekan gosp. Jožef Zupan, katerega je stolni kapitol izvolil za kapitolskega vikarja.

— Gosp. Fr. Goršič, dobroznani naš orglarski mojster, je naredil za cerkev v Budanjah nove orglje, ki jih močno hvalijo.

— Toča, nenavadno pogostoma bije po več krajih naše dežele, ki pa je vendar še sreča, če pogledamo po svetu in vzlasti po Francoskem, Ogerskem, Českem itd., koliko škodo delajo ondipovodnji in toča; ne le, da pokončuje te uimi polja in ngrade, tudi hiše podirajo povodnje in ljudem življenje jemljejo.

— Včeraj (13. dne t. m.) smo videli vse više gore okoli nas s snegom pobeljene!

— (Ljubljana vendar ni tako nezdrava), kakor jo nekateri „heilkünstlerji“ delajo. To nam kaže nek spis „Bericht des Comité's für sanitäre Verbesserungen“ v časniku „Zeitschrift des österr. Ingenieur- und Architekten-Vereines, Wien 1875.“ V tem članku med drugim nahajamo statistični popis, koliko se je v glavnih mestih Evrope poslednja leta ljudi rodilo in koliko jih umrlo; tu najdemo zapisano, da od 1000 ljudi jih poprek umrje v Ljubljani $37\frac{1}{10}$, v Peštu $37\frac{4}{10}$, v Zadru $39\frac{5}{10}$, v Brnu $41\frac{7}{10}$, v Pragi 45, v Cellovcu pa celó 46 $\frac{7}{10}$ in v Trstu $56\frac{5}{10}$. Manj pa od 1000 ljudi jih umrje: v Lincu namreč $36\frac{3}{10}$, v Gradcu $34\frac{4}{10}$, v Salzburgu $34\frac{7}{10}$, v Gorici $33\frac{9}{10}$, na Dunaji $31\frac{7}{10}$ (?) in v Innsbuku $26\frac{1}{10}$. Če je tedaj res, kar se sicer za resnico trdi, da namreč „številk dokazujejo“, je po tem takem tudi dokazano, da Ljubljana vendar ni tako grozno nezdrava, kakor jo zadnji čas razglajajo nekateri, ki bi jo menda radi na Grintovec prenesli, vsaj čujejo se glasovi: „iz mesta z bolnišnico!“ — „iz predmestja s hišo ubozih!“ itd. Da take utopije se nikjer ne morejo spolniti, to nam pričajo celó velika mesta z velikimi bolnišnicami sredi mesta ali predmestij. Res je, da veliko bilo bi na svetu želeti; al kar ni mogoče, o tem ne čenčá noben trezen človek, in skuša le odstraniti to, kar se odstraniti dá, če tudi s težavami. Naši nemški „mestni očetje“ pa, ki so čez noč tako skrbni postali za fizično zdravje meščanov naših, morali bi bili že davno skrbeti, da k prejšnjim zdravstvenim napakam ne pristopijo nove. Ali so pa oni to storili? Ne! Po tobačni nesnagi, ki se iz cesarske cigarnice izteka zdaj v Gradašico, so dopustili oskrumbo sicer zdrave vode Krakovčanom in Trnovcem. Po takem je tudi Gradišica stopila v vrsto nečedne Ljubljanice, kar poprej ni bilo! Kdor to vidi, pa bere predloge Schafferjeve in Schreyeve, mora si s Prešernom misliti: „pojte rakom žvižgat vi.....“ Ali morebiti niste mogli zabraniti nove oskrumbe mestne? Se ve, da korajžo imate le navzdol, navzgor pa odjenjate brž in se potuhnjete!

— (Pobirki iz časnikov.) „Laibacherčín“ ovaduh je unidan nehoté vsekali po ljudéh svoje baže. O smrti cesarja Ferdinanda je namreč tožil, da „Ljubljana ima neizmerno število cerkvenih in narodnih zastav, pa črne zastave ni bilo videti oni dan.“ Kratkovidni ovaduh ni videl velike črne zastave na hiši narodne čitalnice 5. dne t. m. popoldne in 8. dne t. m. dopoldne, in ni videl našega „Sokola“ pri biljah v stolni

cerkvi, sicer gotovo ne bi bil tako neusmiljeno udaril po kazincih, kjer vsak hip vihrá zastav vsake barve, le narodne ne, na kupe, in po strelcih, ki so še le unidan deželnemu predsedniku na čast celo grmado ne-deželnih zastav obesli na kole, — na spomin cesarju Milemu pa ne ene črne niso imeli! Cerkve naše so obhajale po cerkvenem običaji žalovanje svoje, — je li mestna hiša kazala kaj, kar „Laibacherica“ očita cerkvam in narodnim društvom? Lojalitete nas ne boste učili ustavoverci! Če bi je Vi imeli, razvili bi bili črno zastavo na mestni deželni in vladni hiši, kakor so storili v družih mestih.

Novičar iz demačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Zopet so nekateri časniki začeli pisati o ministerski krizi. Gradiva za spremembo ministrov je sicer dovolj; al da bi že blizo bila, ni verjeti, dokler razpor Dunajske vlade z Ogersko in druge homatije ne prikipijo do vrhunca.

— Kakor „Pest. Lloyd“ trdi, ostane vdova cesarica Marija Ana tudi po smrti Ferdinandovi v Pragi.

Iz Trsta. — Vmeščenje novega škofa dr. Jurija Dobrile v Trstu bo, kakor se sliši, 15. avgusta. — Za spominek umrlemu škofu dr. Jerneju Legatu se je dosihmal nabralo 1933 gold. 5 kr.

Stajarska. — Deželni namestnik Kübeck vendar gre. Za naslednika si želé rojaka svojega Conrada, ki je bil prej v Ljubljani. Pa težko, da bi hotel premeniti mesto, ker je Dunaj vendar več ko Gradec.

Hrvaško. — Valovi volitvenega gibanja za deželni zbor dvigajo se čedalje više po zemlji Hrvaški in kar spada k njej. Prvi korak je storila narodna večina bivšega deželnega zbora z razglasom svojega programa v „Obzoru“, ki pred vsem drugim povdarja potrebo uravnav domačih reči v prihodnjem zboru; v podpisih tega programa nahajamo najodličnejše in v burnih časih skušene rodoljube Hrvaške. Ta program pa ne zadostuje dr. Makancu, iskrenemu branitelju neodvisnosti trojedne kraljevine od supremacije Ogerske; on na čelu manjše stranke razvija svoj lastni program, ki odmeva v srcu tisočerih svojih rojakov. Vsi poštene rodoljubi — uni in on — želijo isto; razloček je le ta, da narodni večini ne zdeva se čas že ugoden misliti na predrugačenje Hrvaško-Ogerske pogodbe, katere naj bi pa po Makančevem mnenju se lotil že prihodnji zbor Hrvaški. In tako se je narodna stranka razcepila v dva tabora; s tem razporom pa pojéma v političnem boji zmirom potrebna sloga, in nesloga se širi tem več, čem bolj jo podpihujejo strastni časnikarji, ki nepremišljeno udrihajo po sebi nasprotni stranki. „Obzor“ sicer toplo zagovarja stranko narodne večine, vendar se zmirom giblje v mejah spodobnega strancarstva, „Narodne Novine“ pa dr. Makanca napadajo s takim surovim orožjem, da je unidan „Primorac“ prav imel, da je „službeno služinčad“ oštel, kakor zasluži. — Težko je nam vnanjim, ki do dna ne poznamo teréna, na katerem se bije politični boj, presoditi, kaj je oportuno, kaj ne, ker odvisno je postopanje modre politike včasih od zeló tankih nitek, ki jih le tisti pozna, ki na bojišči živi in dela; tudi nočemo zanikati tega, da je iskreni dr. Makanec v obliki svojih govorov včasih pravo mejo prestopil, al če pomislimo, da oholi Magjar ne dela na drugo, nego na to, da bi tudi Hrvate požrl, kakor je vkljub vsemu zgodovinskemu in narodnemu pravu pogoltnil Erdeljce in Slovake in zobé morskega volka zasečuje v Reko,

ne moremo se čuditi, da dr. Makanec vse žile napenja, da bi Hrvaško iz žrela izvil Magjarom, ki ne bi bili leta 1848 dovolili Hrvatom tega, kar so jim dali, ko ne bi bili v hudih zadregah bili, in ki gotovo le prežijo na ugodni čas, da bi iz Hrvaške naredili podložno si provincijo Magjarsko. — Čeravno tedaj, kakor smo rekli, se mi iz navedenih vzrokov ne drznemo, obsoditi polagano postopanje domoljubne zborove večine, imamo vendar — gledé na nasprotnika Magjara — za opozicijo, ki jo zastopa dr. Makanec, toplo simpatijo zato, ker tudi mi Slovenci zdihujemo pod jarmom nesrečnega dvalizma, ki ga je Avstriji čez noč vstvaril Saksonec Beust, združen s silo Magjarsko!

Ogersko. — Volitve so po večem končane, izvoljenih je že 308 poslancev liberalne stranke, 29 skrajne levice, 18 Senyeyeve stranke in 15 narodnih. Po tem takem bo imel zbor po večini odločno liberalno podobo, vlada pa se s svojim vspehom ne bo mogla ponašati.

Turška. — Iz Zadra se poroča, da so 4. dne t. m. Turki nenadoma napadli kristjane. Ne ve pa se še prav, so bili to le mohamedanci, ali pa že pravi vo-jaki sultanovi. Gotovo je, da je na Turškem že pol meseca vse nemirno, to potrjuje beguni, ki prihajajo v Dalmacijo. Avstrijsko poveljništvo v Zadru je poslalo precejšnje krdelo na mejo, da tam na straži stoji.

Srbska. — Volitve za novo skupščino se jako živahno pripravljajo, agitacije so strastne med strankami, katerih so tri pglavitne: konservativna z Marinovićem in Krusićem, liberalna z Ristićem na čelu, in pa radikalna, ki zeló po socializmu in komunizmu diši. Prvi dve stranki ste se skušali zediniti, pa ni šlo, zadnja pa hoče vse z enim naskokom prekucniti.

9. zapisnik doneskov za dr. Costov spominek,

za katerega so darovali

gospodje: Fr. Kotnik, posestnik na Vrdu 5 gold., Ign. Alojzi Jelovšek, posestnik na Vrhnikih 5 gold., Martin Šlibar, dekan na Vrhnikih 2 gold., Anton Fettich-Frankheim, kaplan na Vrhnikih 1 gld. 50 kr., Janez Zdražba, kaplan na Vrhnikih 1 gold. 50 kr., Karol Pleško, c. kr. okrajni sodnik na Vrhnikih 2 gold., Jurij Volčič, c. kr. sodnijski adjunkt na Vrhnikih 1 gold., Martin Povše, župnik v Rakitni 1 gld. 40 kr., gospá Marija Lenarčič, posestnica na Vrhnikih 1 gold. 50 kr.

And. Brus, blagajnik.

Listnica vredništva. Gosp. L. A: Razjasnilo vprašanja Vasega najdete v naši živinozdravniški knjigi pod boleznijo „pojat-nica“. Če ono skakanje ni sama začasna srboritost, je začetek bo-lezni, pri kateri v začetku je krava ali vol še dobro rejen (tolsti francozi), pozneje pa zeló shujša (suhi francozi); zdravila ni; za-klati tedaj treba živino, dokler je še dobro rejena.

Žitna cena

v Ljubljani 7. julija 1875.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 60. — banaška 5 fl. 31. — turšice 3 fl. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 10. — ječmena 2 fl. 70. — prosa 2 fl. 70. — ajde 2 fl. 60. — ovsa 2 fl. 10. — Krompir 1 fl. 50.

Kursi na Dunaji 13. julija.

5% metaliki 70 fl. — kr. Ažijo srebra 100 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 73 fl. 10 kr. Napoleondori 8 fl. 88 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu	}	10. julija 1875:	86.	74.	5.	84.	36.
na Dunaji			75.	72.	87.	8.	80.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 24. julija.